

Ustanovenia k oprávnenosti výdavkov

1. Finančné a percentuálne limity pre vybrané typy výdavkov

a) Nehnuteľnosti

Oprávnený výdavok	Finančný / percentuálny limit	Poznámka
Nákup pozemkov vrátane nákladov na zriadenie vecných bremien k pozemkom a nájom pozemkov v prospech tretej osoby a náhrada za výkup pozemkov	max. 10 % celkových oprávnených výdavkov projektu max. 15 % celkových oprávnených výdavkov projektu v prípade plôch, ktoré sa v minulosti používali na priemyselné účely a ktorých súčasťou sú budovy max. do výšky ceny zistenej znaleckým posudkom	Percentuálny limit na nákup nehnuteľností (kumulatívne za pozemky a stavby v rámci jednej žiadosti o NFP) predstavuje max. 10 %, resp. 15 % ¹ z celkových oprávnených výdavkov projektu.
Nákup stavieb	max. 10 % celkových oprávnených výdavkov projektu max. 15 % celkových oprávnených výdavkov projektu v prípade plôch, ktoré sa v minulosti používali na priemyselné účely a ktorých súčasťou sú budovy max. do výšky ceny zistenej znaleckým posudkom	

b) Rezerva na nepredvídané výdavky²

Oprávnený výdavok	Percentuálny limit	Poznámka
Dodatočné výdavky na stavebné práce	max. 2,5 % celkových oprávnených výdavkov projektu na stavebné práce (bez započítanej rezervy)	Použitý postup musí byť v súlade so smernicou EP a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní.
Dodatočné výdavky na poskytnutie služieb stavebného dozoru	max. 2,5 % celkových oprávnených výdavkov projektu na poskytnutie služieb stavebného dozoru (bez započítanej rezervy)	Limit dodatočných výdavkov sa vzťahuje k zmluvnej cene jednej zmluvy s dodávateľom stavebných prác/ poskytovateľom služieb stavebného dozoru.

V prípade, že žiadateľ/prijímateľ bude využívať nadobudnutý hmotný a nehmotný majetok okrem realizácie projektu aj na iné aktivity/činnosti nesúvisiace s realizáciou projektu, **oprávnené sú len pomerné výdavky** na obstaranie tohto majetku³.

¹ V prípade plôch, ktoré sa v minulosti používali na priemyselné účely.

² Pravidlá oprávnenosti dodatočných výdavkov sú uvedené v prílohe č. 5 výzvy Príručka k oprávnenosti výdavkov.

³ Bližšie informácie sú uvedené v Príručke k oprávnenosti výdavkov

2. Vyvolané investície

Vyvolaná investícia je obstaranie majetku alebo služby, pričom tento majetok alebo službu účtovná jednotka nebude používať, ale náklady na obstaranie jej vznikli buď podľa osobitného predpisu, alebo zo zmluvy v súvislosti s obstaraním dlhodobého majetku.

Oprávnenosť výdavkov vynaložených na vyvolané investície **posudzuje poskytovateľ individuálne**. Minimálne predpoklady pre oprávnenosť výdavkov na vyvolané investície predstavuje splnenie časovej oprávnenosti výdavkov, preukázanie priameho vzťahu k projektu a nevyhnutnosť vyvolaných investícií pre realizáciu projektu.

3. Rezerva na nepredvídané výdavky

Rezerva na nepredvídané výdavky je osobitným typom priamych výdavkov, ktorá slúži ako rezerva na prípadné zvýšenia cien stavebných prác a služieb do konca realizácie projektu k uvedeným reálnym (aktuálnym) jednotkovým cenám v ŽoNFP, prípadne na iné nepredpokladané zmeny, ktoré môžu vzniknúť počas realizácie projektu. Uplatnenie rezervy na nepredvídané výdavky je možné len v prípade, ak je takáto rezerva uvedená v ŽoNFP. Uplatnenie rezervy sa realizuje prostredníctvom konkrétnej skupiny oprávnených výdavkov, na ktoré má byť rezerva použitá a ktorá musí spĺňať všeobecné podmienky oprávnenosti podľa kapitoly 2 Príručky k oprávnenosti výdavkov a pravidiel oprávnenosti pre nepredvídané výdavky.

Limity pre rezervu na nepredvídané výdavky sú uvedené v rámci tejto prílohy výzvy.

Dodatočné (nepredvídané) výdavky sú výdavky, ktoré **neboli predmetom súťaže verejného obstarávania a ani neboli zahrnuté do pôvodnej zmluvy so zhotoviteľom/dodávateľom** (v prípade prác sa okrem doplnenia nových položiek do pôvodnej zmluvy za dodatočný výdavok považuje aj navýšenie množstva pôvodnej položky). **RO neodporúča, aby rezerva na nepredvídané výdavky bola súčasťou zmluvy s úspešným uchádzačom.**

Vyššie uvedené ustanovenia platia v princípe rovnako pre stavebné práce a služby stavebného dozoru resp. pre iné typy zmlúv. V prípade všetkých dodatočných výdavkov je potrebné dokladovať hospodárnosť vynaložených výdavkov t.j. podrobný popis ako bol stanovený rozsah a cena dodatočných prác.

Dodatočné výdavky sú výdavky prijímateľa, ktoré vynaložil za dodatočné stavebné práce/služby stavebného dozoru a ktoré predkladá v rámci ŽoP.

V súvislosti s dodatočnými výdavkami sú oprávnenými dodatočnými výdavkami:

- a) **Dodatočné výdavky za stavebné práce (tzv. navyiac práce)** – stavebné práce, ktoré neboli pôvodne zahrnuté v zmluve o dielo, (napr. v projektovej dokumentácii resp. vo výkaze výmer v prípade FIDIC Red Book), pričom priamo súvisia s cieľmi a aktivitami projektu a ich uskutočnenie je nevyhnutné na realizáciu projektu (napr. rezerva pre prípad navýšenia zmluvnej ceny z dôvodu vykonania dodatočného archeologického prieskumu).
- b) **Dodatočné výdavky za výkon činnosti stavebného dozoru** – činnosti stavebného dozoru, ktoré neboli pôvodne zahrnuté v zmluve na výkon činnosti stavebného dozoru, pričom priamo súvisia s cieľmi a aktivitami projektu a ich poskytnutie je nevyhnutné na realizáciu projektu (napr. rezerva pre prípad navýšenia zmluvnej ceny z dôvodu predĺženia lehoty výstavby);

Prijímateľ je v prípade dodatočných výdavkov povinný postupovať v súlade so zákonom 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (t. j. najmä v súlade s § 98 – priame rokovacie konanie) a dodržiavať postupy uvedené v Príručke k procesu a kontrole VO/O.

Zároveň je prijímateľ povinný postupovať najmä v súlade s:

- ustanoveniami Zmluvy o poskytnutí NFP vrátane jej príloh;
- ustanoveniami Zmluvy o dielo uzatvorenej so zhotoviteľom;
- všeobecnými kritériami oprávnenosti definovanými v Príručke k oprávnenosti výdavkov;
- postupmi a pravidlami stanovenými v riadiacich dokumentoch RO;

Ak v súvislosti s implementáciou projektu dôjde k dodatočným výdavkom, ktoré si prijímateľ nárokuje z PSK, prijímateľ je povinný predložiť RO formou žiadosti o významnejšiu zmenu v súlade s prílohou č.1 Zmluvy o poskytnutí NFP všetky dokumenty a doklady, ktoré súvisia s týmito zmenami, a to najneskôr pri predložení prvej žiadosti o platbu týkajúcej sa týchto dodatočných výdavkov. RO v rámci výkonu administratívnej finančnej kontroly ŽoP posudzuje oprávnenosť výdavkov, ktoré si prijímateľ nárokuje v súvislosti so zmenami (dodatočnými stavebnými prácami/službami).

RO posudzuje každý prípad dodatočného výdavku **individuálne** na základe konkrétnych skutočností a okolností uvedených v príslušnej dokumentácii:

- RO posudzuje oprávnenosť dodatočných výdavkov najmä z hľadiska nepredvídateľnosti⁴, jeho nevyhnutnosti pre realizáciu aktivít projektu a priamej väzby na aktivity projektu, minimalizácie dodatočných výdavkov pri rešpektovaní cieľov projektu a maximalizácie pomeru medzi vstupom a výstupom projektu;
- RO pri posudzovaní oprávnenosti zmien posúdi, či dodatočných výdavkov boli vynaložené účelne a hospodárne, a či spĺňajú všetky podmienky oprávnenosti;
- výdavky, ktoré nebudú spĺňať podmienky oprávnenosti, budú považované zo strany RO ako neoprávnené na financovanie zo zdrojov EÚ a SR v rámci PSK;
- prijímateľovi budú preplatené iba oprávnené dodatočných výdavkov a to maximálne do výšky oprávnených výdavkov uvedených v Rozhodnutí o schválení ŽoNFP;
- v prípade akýchkoľvek pochybností je RO oprávnený vykonať finančnú kontrolu na mieste.

Ak RO schválil ŽoNFP, súčasťou ktorej bola rezerva⁵ na nepredvídané výdavky (nad rámec zmluvy o dielo medzi prijímateľom a zhotoviteľom/dodávateľom), prijímateľ je v prípade čerpania výdavkov z rezervy povinný postupovať v zmysle podmienok schválených v ŽoNFP pre použitie rezervy a uvádzať túto skutočnosť v rámci ŽoP tak, aby RO mohol identifikovať čerpanie výdavkov z rezervy. Výdavky z rezervy na nepredvídateľné výdavky sú oprávnené až po schválení zmeny na strane RO na základe predloženej žiadosti o významnejšiu zmenu v súlade s prílohou č. 1 Zmluvy o poskytnutí NFP.

Povinnosti a postupy prijímateľa v prípade dodatočných výdavkov týkajúcich sa stavebných prác

V prípade akýchkoľvek zmien stavebných prác je prijímateľ povinný vykonať kontrolu nevyhnutnosti a nepredvídateľnosti každej takejto zmeny, ktorá je potrebná z hľadiska posúdenia oprávnenosti týchto zmien na úrovni RO. Zároveň je prijímateľ povinný pri každej zmene (najneskôr pri predkladaní prvej ŽoP, v ktorej sú tieto naviac práce zahrnuté) predložiť RO dokumentáciu nevyhnutnú pre posúdenie oprávnenosti využitia rezervy. V prípade vyzvania RO je prijímateľ povinný doplniť predloženú dokumentáciu k dodatočným výdavkom, príp. predložiť ďalšiu doplňujúcu dokumentáciu potrebnú na posúdenie oprávnenosti dodatočných výdavkov.

Povinnosti a postupy prijímateľa v prípade dodatočných výdavkov týkajúcich sa služieb stavebného dozoru

V prípade akýchkoľvek zmien služieb stavebného dozoru je prijímateľ povinný predložiť RO dokumentáciu nevyhnutnú pre posúdenie oprávnenosti využitia rezervy. V prípade vyzvania RO je prijímateľ povinný doplniť predloženú dokumentáciu k dodatočným výdavkom, príp. predložiť ďalšiu doplňujúcu dokumentáciu potrebnú na posúdenie oprávnenosti dodatočných výdavkov.

Upozornenie: Prijímateľ je povinný v procese prípravy projektov realizovať také opatrenia, ktorými bude predchádzať predvídateľným dodatočným výdavkom.

Neoprávnené dodatočné výdavky

Všeobecne sa za neoprávnené výdavky budú považovať dodatočné práce, ktoré vznikli na základe:

- a) predvídateľných skutočností v čase pred začatím procesu verejného obstarávania⁶,

⁴ Určujúci je dátum zverejnenia Oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania vo vestníku VO

⁵ V prípade, ak má zhotoviteľ v ZoD alebo v zmluve o poskytnutí NFP uvedenú položku „rezerva“, neznamená to, že výdavky čerpané z tejto položky sú automaticky oprávnené

⁶ Určujúci je dátum zverejnenia Oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania vo vestníku VO

- b) nepresností v projektovej dokumentácii alebo vo výkaze výmer, ktoré boli predvídateľné, napr.:
 - vo výkresovej časti je práca uvedená, ale chyba v rozpočte/vo výkaze výmer → vzniká nová položka,
 - nepresnosť/chyba v rozpočte/vo výkaze výmer (preklep, prepísané), napr. namiesto 1 km je uvedený 1 m → chyba 1000 %,
 - nepresnosti v množstvách jednotlivých položiek v rozpočte/vo výkaze výmer a odhadované množstvá výkazu výmer (odchýlky v množstvách),
- c) dodatočné požiadavky samosprávy (mestá, obce), fyzických a právnických osôb, ktoré boli vznesené až počas realizácie stavby (nové stavby a úpravy objektov, komunikácií, chodníkov, zastrešenie látok, predĺženie podchodov a pod.),
- d) odmena za zlepšovací návrh v zmysle FIDIC,
- e) položky ocenené dočasnou jednotkovou cenou/sadzbou alebo predbežnou sumou,
- f) rekonštrukcie majetku prijímateľa, ktorý priamo nesúvisí s cieľmi a aktivitami projektu.

4. Nepriame výdavky

Nepriame výdavky budú oprávnené len prostredníctvom paušálnej sadzby (stanovenej vo výške 7 % z oprávnených priamych výdavkov).

5. Daň z pridanej hodnoty

Daň z pridanej hodnoty (ďalej aj „DPH“) je neoprávneným výdavkom okrem prípadov, kedy nie je možné nárokovať jej odpočet podľa platnej legislatívy SR. DPH nie je oprávneným výdavkom v prípade, že prijímateľ má nárok na jej odpočet na vstupe. Nárok na odpočet je vymedzený zákonom č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Oprávnená DPH sa vzťahuje len k plneniam, ktoré sú považované za oprávnené. V prípade, ak je výdavok oprávnený iba čiastočne, DPH vzťahujúca sa k tomuto výdavku je oprávneným výdavkom v rovnakom pomere

6. Neoprávnené výdavky

Zoznam neoprávnených výdavkov je uvedený v Príručke k oprávnenosti výdavkov, ktorá tvorí prílohu č. 5 výzvy.

Pre všetky typy akcií do zoznamu neoprávnených výdavkov zároveň patrí:

- výdavky vymedzené v Príručke k OV ako neoprávnené,
- výdavky, ktoré nie sú nevyhnutné pre realizáciu a dosiahnutie cieľov projektu,
- škody spôsobené počas výstavby/rozširovania/zvyšovania kapacity na cudzom majetku,
- prevádzkové výdavky (napr. prevádzka vodohospodárskej infraštruktúry, skúšobná prevádzka a pod.),
- nákup použitého zariadenia,
- nákup výpočtovej techniky s výnimkou techniky, ktorá je nevyhnutná pre digitalizáciu a smart riešenia na efektívne hospodárenie so zrážkovou vodou,
- nákup telekomunikačnej techniky,
- nájom a finančný prenájom,
- tá časť výdavkov, ktorá prekročí schválenú výšku NFP a/alebo stanovenú výšku percentuálnych limitov,
- výdavky, ktoré sú zo strany žiadateľa/prijímateľa nedostatočne odôvodnené/preukázané⁷.

⁷ Nevzťahuje sa na nepriame výdavky projektu.

Pre typ akcie 1. Vodozádržné opatrenia na posilnenie vodnej odolnosti územia do zoznamu neoprávnených výdavkov zároveň patrí:

- intervencia do územia vodných tokov,
- budovanie a rekonštrukcia námestí, chodníkov alebo iných verejných spevnených plôch s priepustným povrchom, ktorých hlavným účelom nie je realizácia vodozádržného opatrenia,
- výstavba novej alebo rekonštrukcia existujúcej cestnej komunikácie (vrátane budovania rigolov, priekop alebo iných objektov slúžiacich ako súčasti cestnej komunikácie podľa cestného zákona),
- budovanie nových parkovísk a parkovacích miest s výnimkou zmeny kompozície územia, pričom nedochádza k nárastu počtu parkovacích miest,
- výstavba a rekonštrukcia dažďovej kanalizácie, ktorá neodvádza zrážkové vody do vodozádržného opatrenia,
- realizácia intenzívnych a extenzívnych vegetačných striech bez odvedenia prebytočnej vody do vodozádržného opatrenia,
- prestavba striech budov na povrchy s umelou akumuláčnou schopnosťou bez vegetácie,
- realizácia intenzívnych alebo extenzívnych vegetačných striech na rozostavaných alebo novovznikajúcich budovách,
- realizácia zvodov a odkvapových systémov na budovách, ktoré nie sú vo vlastníctve alebo správe žiadateľa,
- revitalizácia vyschnutých trávnikov bez realizácie vodozádržného opatrenia,
- samostatne umiestnené nadzemné kvetináče,
- samostatná výsadba a ošetrovanie drevín bez realizácie vodozádržného opatrenia,
- revitalizácia lesnej pôdy po extenzívnej ťažobnej činnosti,
- opatrenia realizované v lesoch zamerané na výstavbu alebo rekonštrukciu technických diel pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarmi,
- budovanie a rekonštrukcia vodozádržných opatrení určených na poľnohospodárske účely,
- budovanie a revitalizácia remízok,
- opatrenia odvádzajúce zrážkovú vodu priamo do vodného toku alebo verejnej kanalizácie, okrem bezpečnostných prepádov,
- aktivity na pozemkoch podporovaných v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky,
- hydromelioračné opatrenia,
- realizácia technických opatrení bez väzby na prírodu blízke riešenia,
- rekonštrukcia existujúcich vodozádržných opatrení bez preukázateľného zvýšenia jeho úžitkových alebo funkčných parametrov
- výdavky na vypracovanie štúdie, ktorej závery boli negatívne a preto príslušný variant nebol vybraný pre potreby predkladaného projektu,
- odborný autorský dohľad,
- technický dozor, ak nie je výslovne určený ako oprávnený vo výzve.

Pre typy akcií 2. Podpora infraštruktúry v oblasti nakladania s komunálnymi odpadovými vodami v aglomeráciách do 2 000 EO v dobiehajúcich regiónoch a 3. Zabezpečenie prístupu k pitnej vode a nakladania s komunálnymi odpadovými vodami v obciach do 2 000 EO v dobiehajúcich regiónoch do zoznamu neoprávnených výdavkov zároveň patrí:

- výstavba/rekonštrukcia/rozšírenie kanalizačných prípojek⁸ a vodovodných prípojek⁹,
- výdavky na výstavbu a rozšírenie verejného vodovodu pre nehnuteľnosti, ktoré nepreukážu splnenie podmienky preukázať existenciu infraštruktúry na nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami¹⁰ spôsobom upraveným v prílohe č. 2d Prehľad nehnuteľností napojených na verejný vodovod prílohy výzvy č. 2 Prílohy k žiadosti o NFP,
- zavádzanie individuálnych a iných primeraných systémov¹¹ (ďalej len „IPS“). Uvedené zahŕňa výstavbu (vrátane prívodného potrubia), rozšírenie , a/alebo intenzifikáciu malých ČOV¹² , a to:
intenzívnych čistiarní odpadových vôd a extenzívnych čistiarní odpadových vôd . IPS, ktorými sú vodotesné žumpy (ich budovanie a rekonštrukcia a zvýšenie kapacity), nebudú oprávnené na podporu v rámci výzvy,
- odvoz odpadových vôd z nehnuteľností fyzických osôb,
- obnova ostatných inžinierskych sietí z dôvodu ich nevyhovujúceho technického stavu,
- výstavba alebo obnova dažďovej kanalizácie (uvedené nebráni paralelným stavebným prácam na iných inžinierskych sieťach, pokiaľ sa výdavky na tieto ostatné siete jednoznačne oddelia),
- rekonštrukcia existujúcej stokovej siete a/alebo ČOV (okrem prípadov, kedy dochádza k zvýšeniu kapacity stokovej siete a/alebo zvýšeniu kapacity a intenzifikácii ČOV),
- pravidelné obnovovacie investície zamerané na modernizáciu existujúcej a funkčnej infraštruktúry/ technológie (stoková sieť a/alebo ČOV a/alebo verejný vodovod).

⁸ V zmysle § 3 ods. 5 písm. h) zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách“) sa kanalizačné prípojky nepovažujú za súčasť verejnej kanalizácie a preto sú výdavky na realizáciu kanalizačných prípojek neoprávnené. Kanalizačná prípojka predstavuje úsek potrubia, ktorým sa odvádzajú odpadové vody z pozemku alebo miesta vyústenia vnútorných kanalizačných rozvodov objektu alebo stavby až po zaústenie kanalizačnej prípojky do verejnej kanalizácie; zaústenie je súčasťou verejnej kanalizácie.

⁹ V zmysle § 3 ods. 4 písm. e) zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách sa vodovodné prípojky nepovažujú za súčasť verejného vodovodu a preto sú výdavky na realizáciu vodovodných prípojek neoprávnené. Vodovodná prípojka predstavuje úsek potrubia spájajúci rozvážiacu vetvu verejnej vodovodnej siete s vnútorným vodovodom nehnuteľnosti alebo objektu.

¹⁰ Neoprávnený výdavok sa určí ako súčin podielu počtu nehnuteľností k oprávneným výdavkom, pričom platí, že: a) podiel počtu nehnuteľností sa vypočíta ako počet nehnuteľností, ktoré nespĺňajú podmienky existencie infraštruktúry na nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami k celkovému počtu nehnuteľností. Do úvahy sa berú nehnuteľnosti, pre ktoré sa stavia verejný vodovod samostatne (t. j. z výpočtu sú vylúčené nehnuteľnosti, ktoré sa napájajú na verejný vodovod budovaný súbežne so stokovou sieťou). b) oprávnenými výdavkami sa myslia celkové oprávnené výdavky na HAP Verejný vodovod za časť vodovodu, ktorá sa realizuje samostatne (bez súbežnej výstavby verejného vodovodu a stokovej siete).

¹¹ Individuálne systémy čistenia odpadových vôd alebo iné primerané systémy (IPS) sú definované v § 36 ods. 3 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov.

¹² Malé čistiarnie odpadových vôd do 50 ekvivalentných obyvateľov sú definované v § 5a nariadenia vlády SR č. 269/2010, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.